

M.COM [PART - I]**-: MANAGEMENT GROUP :-****HUMAN RESOURCE MANAGEMENT****(OLD) (DEC- 2018)****[Time: Three Hours]****[Marks:100]**

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. Question No.1 is compulsory
 2. Attempt any four questions out of remaining
 3. Figures to the right indicate full marks.

- Q. 1** Explain the meaning of the following terms: (**Any four**) **(20)**
- a) Human Resource Planning
 - b) Occupational Diseases
 - c) Downsizing
 - d) Career Development
 - e) Exit Interview
 - f) Role Play
 - g) Succession Planning
- Q. 2** Answer the following questions: **(20)**
- a) Explain the evolution of HRM.
 - b) What are the steps involved in Human Resource Planning (HRP)?
- Q. 3** Answer the following questions: **(20)**
- a) Explain the steps in selection process.
 - b) What are the tools and techniques of job analysis?
- Q. 4** Answer the following questions: **(20)**
- a) What are the traditional methods of performance appraisal?
 - b) Write a note on employee welfare.
- Q. 5** Answer the following questions: **(20)**
- a) Discuss the measures to manage stress at workplace.
 - b) What are the challenges faced by a trainer?
- Q. 6** Answer the following questions: **(20)**
- a) Discuss various issues in succession planning.
 - b) What are the safety measures adopted by organization for the health of the employees?
- Q. 7** **Case Study :**
- Biocon company is well known for its welfare activities for more than a decade. It has 800 workers, 150 administrative staff and 80 managers. The company stands for employee equality, they all wear uniforms and use the same amenities, infrastructure and food facilities. The labour management relations are cordial and they have never faced any strikes. However, recently they are facing minor problems like quality issues, packaging mismatches, incorrect labelling. On close review of the company the problem was traced to the fact that new employees had been recruited in the organisation recently to address expansion needs, and these new employees were getting higher packages than their counterparts in similar positions
- Questions:**
- a) What are the problems in Biocon and how can they be solved? **(10)**
 - b) Suggest ways in which company can expand without having these quality issues. **(10)**

[वेळ: तीन तास]

[गुण:१००]

Please check whether you have got the right question paper.

- सूचना: १. प्र. क्र. १ अनिवार्य आहे.
२. उर्वरित प्रश्नांपैकी कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
३. उजवीकडील अंक संपूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र. १ खालील संज्ञा स्पष्ट करा. (कोणत्याही चार)

- अ) मनुष्यबळ नियोजन
ब) कार्यालयीन दुखणी
क) डाऊनसाई झिंग
ड) कारकिर्द विकसन
इ) निर्गमन मुलाखत
फ) रोल प्ले
ह) उत्तराधिकार नियोजन

(२०)

प्र. २ खालील प्रश्न सोडवा.

- अ) मनुष्यबळ व्यवस्थापनाची उत्क्रांती प्रक्रिया स्पष्ट करा.
ब) मनुष्यबळ नियोजन प्रक्रियेच्या विविध पायऱ्या स्पष्ट करा.

(२०)

प्र. ३ खालील प्रश्न सोडवा.

- अ) निवडप्रक्रियेच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
ब) कार्यविश्लेषणाच्या पद्धती आणि तंत्रे स्पष्ट करा.

(२०)

प्र. ४ खालील प्रश्न सोडवा.

- अ) कामगिरीच्या मुल्यमापनाची पारंपारिक तंत्रे स्पष्ट करा.
ब) 'कर्मचाऱ्यांचे कल्याण' ह्या विषयावर टिप लिहा.

(२०)

प्र. ५ खालील प्रश्न सोडवा.

- अ) कार्यालयीन ताणतणावर कमी करण्याचे उपाय सुचवा.
ब) प्रशिक्षकाला कोणत्या समस्यांना सामोरे जावे लागते, ते स्पष्ट करा.

(२०)

प्र. ६ खालील प्रश्न सोडवा.

- अ) उत्तराधिकार नियोजनातील विविध समस्या स्पष्ट करा.
ब) कर्मचाऱ्यांच्या आरोग्यरक्षणासाठी कोणत्या सुरक्षा योजना राबविल्या जातात, त्याची विस्तारपूर्वक चर्चा करा.

(२०)

प्र. ७

Case Study :

बायोकाॅन कंपनी ही कर्मचाऱ्यांसाठीच्या कल्याणकारी योजनांसाठी वर्षानुवर्षे प्रसिद्ध आहे. त्यांच्याकडे ८०० कामगार, १५० कार्यालयीन कर्मचारी आणि ८० अधिकारी कार्यरत आहेत. कंपनी कायमत कर्मचाऱ्यांच्या एकात्मतेचा पुरस्कार करत आलेली आहे. त्यामुळे सर्व कर्मचारी सारख्या गणवेश सारख्या सोयीसुविधा आणि भोजनव्यवस्थांचा लाभ घेतात. कर्मचारी आणि व्यवस्थापनाचे संबंध सलोख्याचे असून, आतापर्यंत त्यांच्याकडे कधीही संप झालेला नाही. परंतु, अलिकडच्या काळात कार्याच्या गुणवत्तेशी निगडीत छोट्या समस्या त्यांना भेडसावत आहेत. जसे की चुकीची वेष्टनपक्रिया किंवा लेबलिंग इ. ह्याचा बारकाईने विचार करताना असे लक्षात आले की नवीन भरती झालेल्या सर्व कर्मचाऱ्यांना जुन्या कर्मचाऱ्यांच्या तुलनेत कमी भत्ते/पगार मिळत आहे.

- अ) बायोकाॅन कंपनीची नेमकी समस्या काय आहे? आणि ती कशी सोडवता येऊ शकते, ते स्पष्ट करा. (१०)
 ब) गुणवत्तेशी तडजोड न करता, कंपनी विस्तार योजना कशी राबवू शकते, ते स्पष्ट करा. (१०)
